Súd:	Krajský súd Prešov
Spisová značka:	13Co/66/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	8323200792
Dátum vydania rozhodnutia:	06. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Martin Baran
ECLI:	ECLI:SK:KSPO:2024:8323200792.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Barana a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Kataríny Krochtovej žalobcov: 1. U. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. č. XXX, 2. E. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. č. XXX, 3. U. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. č. XXX, 4. V. Q., rod. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. č. XXX, všetci zastúpení Advokátskou kanceláriou Liška&Partners, s.r.o., so sídlom Brezová 10, Košice, IČO: 48 052 060, 5. Y. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. č. XX, 6. X. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. č. XX, obaja zastúpení JUDr. Františkom Komkom, advokátom, so sídlom Hlavná 27, Prešov, 7. Y. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. č. XX, zastúpeného JUDr. Dášou Komkovou, advokátkou, so sídlom Hlavná 27, Prešov, proti žalovanému: Generali Česká pojišťovna a.s., so sídlom Spálená 75/16, nové miesto Praha 1, IČO: 45 272 956, zastúpeného JUDr. Gabrielou Reichovou, advokátkou, so sídlom Pavla Mudroňa 26, Martin, IČO: 42 071 135, o ochranu osobnosti, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaniach strán sporu proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 6 C 15/2023 - 689 zo dňa 16.05. 2023 takto

r o z h o d o l :

I. Mení rozsudok vo výroku I. tak, že žalovaný je povinný zaplatiť
žalobcovi v 1. rade sumu 10.000 eur,
žalobcovi v 2. rade sumu 10.000 eur,
žalobcovi v 3. rade sumu 3.300 eur,
žalobcovi v 4. rade sumu 3.300 eur,
žalobcom v 5. rade sumu 10.000 eur,
žalobcom v 6. rade sumu 10.000 eur,
žalobcovi v 7. rade sumu 3.300 eur,
a to všetko spoločne a nerozdielne s pôvodne žalovanými v 1. a 2. rade podľa rozsudku Okresného súdu Humenné, č. k. 15C 214/2014-244 zo dňa 19.10.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, č. k. 13Co 60/2020-483 zo dňa 24.11.2020, v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku,
a v prevyšujúcej zamietavej časti rozsudok potvrdzuje.

II. Žalobcovia v 1. až 7. rade majú nárok voči žalovanému na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 %.

III. Žalobcovia v 1. až 7. rade majú nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcov voči žalovanému o náhradu nemajetkovej ujmy titulom neoprávneného zásahu do ich práva na ochranu osobnosti.

2. Súd prvej inštancie uviedol, že vo veci konal po tom, čo Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 9 Cdo 13/2022 z 30.11.2022 zrušil rozsudok Okresného súdu Humenné zo dňa 19.10.2017, ako aj rozsudok Krajského súdu v Prešove z 24.11.2020 vo vzťahu medzi žalobcami v 1. až 7. rade a žalovaným v 3. rade. V pôvodnom konaní vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 15C 214/2014 už boli právoplatne zaviazaní žalovaní v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom po 10.000 eur, resp. 3.300 eur podľa príbuzenského stupňa. V tomto konaní bol na túto sumu spoločne a nerozdielne zaviazaný aj žalovaný, teda poisťovacia spoločnosť, voči ktorému však bolo rozhodnutie zrušené Najvyšším súdom Slovenskej republiky. Následne súd prvej inštancie konal o nároku žalobcov v 1. až 7. rade voči žalovanému - Generali Česká pojišťovna, a. s.

3. Súd prvej inštancie nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy posúdil s poukazom na vznesenú námietku premlčania v zmysle ust. § 100, § 101, § 104 Občianskeho zákonníka, pričom dospel k záveru, že nárok žalobcov voči žalovanému - Českej pojišťovni je premlčaný. Poukázal na skutočnosť, že premlčacia lehota začala plynúť dňa 26.09.2012, pričom voči žalovanému bol nárok uplatnený 07.07.2016, teda po uplynutí premlčacej lehoty, ktorá vo vzťahu k žalovanému uplynula dňom 26.09.2015.

4. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s právnym záverom žalobcov o tom, že v danom prípade premlčacia lehota začína plynúť rok po poistnej udalosti s tým, že je viazaný záverom dovolacieho súdu. Zo záverov zrušujúceho rozhodnutia dovolacieho súdu vyplýva, že je potrebné aplikovať všeobecnú trojročnú premlčaciu dobu, ktorej plynutie je viazané na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo. Zároveň súd prvej inštancie poukázal na rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a nepovažoval za dôvodné prihliadnuť na rozhodnutie NS SR sp. zn. 7 Cdo 252/2021, na ktoré poukazovali žalobcovia v 5. až 7. rade.

5. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle ustanovenia § 257 CSP, kedy za dôvody hodné osobitného zreteľa považoval druh nároku žalobcov v 1. až 7. rade a postavenie žalovaného v tomto konaní. Žalovaný bol úspešný z dôvodu úspešne vznesenej námietky premlčania, no súdna prax v čase podania žaloby nebola jednotná v tom, či poisťovateľa možno priamo žalovať ako stranu v konaní a či za uplatnené nároky zodpovedá. Žalobcovia teda označili žalovaného najprv za vedľajšieho účastníka a následne potom, čo súdna prax začala priznávať nárok aj voči poisťovni (rozhodnutie NS SR sp. zn. 4 Cdo 5/2020 z 21.10.2020) ho označili ako stranu v konaní. Súd preto túto skutočnosť zohľadnil a bral ju ako neprimeranú tvrdosť v tom, aby mala byť z tohto dôvodu priznaná náhrada trov konania žalovanému.

6. Proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané odvolanie žalovaného proti výroku II. s poukazom na dôvody uvedené v § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Právne posúdenie, ako aj zistený skutkový stav považoval žalovaný za nesprávny, pričom v čase podania žaloby bol procesným predpisom O.s.p., podľa ktorého sa subjekt stal vedľajším účastníkom oznámením o vstupe do konania. Označenie subjektu ako vedľajšieho účastníka žalobe nebolo spôsobilé založiť procesné postavenie vedľajšieho účastníka. Žalobcovia teda museli vedieť že prerušenie plynutia premlčacej doby platí len vo vzťahu k označeným žalovaným. Žalobcom bolo zrejmé aj konanie a stanovisko žalovaného a napriek tomu ostali pasívni, pričom voči žalovanému nárok uplatnili až rozšírením žaloby zo dňa 07.07.2016. Tento postoj žalobcov nie je možné hodnotiť na ujmu žalovaného. Žalobcom nič nebránilo, aby si uplatnili svoj nárok voči poisťovateľovi v priebehu premlčacej doby, zvlášť ak mali informáciu o jeho postoji k uplatnenému nároku. Nejednotnosť súdnej praxe sa týkala len rozsahu krytia uplatneného nároku a táto nejednotnosť nebola dôvodom pre zamietnutie žaloby. V tomto smere je protirečivý záver súdu prvej inštancie ohľadom zmeny v rozhodovaní súdov po roku 2020, ktorá mala byť výnimočnou okolnosťou pre postup žalobcov, nakoľko tento nárok žalobcovia uplatnili ešte v roku 2016. Súdom konštatovaná zmena rozhodovacej činnosti preto nemohla mať priamu súvislosť s postupom žalobcov. Poukázal na skutočnosť, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 MCdo 1/2016 bolo publikované až po návrhu na pripustenie poisťovateľa do konania. Preto bolo navrhnuté, aby odvolací súd žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcom v 1. až 7. rade v rozsahu 100 %.

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané odvolanie žalobcami v 5. a 6. rade, nakoľko nesúhlasia s právnym názorom súdu prvej inštancie. Uviedli, že ak v určitej otázke bol vyslovený názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, tento by mal platiť vo všetkých veciach, pričom v sporoch o náhradu škody podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení sú pasívne legitimovaní poistený škodca

aj poistiteľ s tým, že poškodený má možnosť voľby, či bude žalovať poisteného škodcu alebo iba poistiteľa (NR SR 4 Cdo 5/2020), právo žalobcu je právom na náhradu škody, pričom právo prechádza z poisteného na poistiteľa, od čoho sa odvíja aj premlčacia doba a zmena v osobe veriteľa nemá vplyv na jej plynutie. Jedná sa o náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá je nárokom hradeným z povinného zmluvného poistenia, pričom premlčacia doba začína plynúť rok po poistnej udalosti. Tento záver vyplýva z uznesenia NR SR sp. zn. 7 Cdo 252/2021.

8. Proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané odvolanie aj zo strany žalobcu v 7. rade, ktorý navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pričom Najvyšší súd Slovenskej republiky v prejednávanej veci procesne pochybil, keď nerešpektoval postavenie účastníkov na strane žalovaných a v danej veci nie je možné jednostranne diferencovať plnenie od jedného účastníka a žalovaného v 3. rade. Žalovaný pôvodne v 3. rade ako poisťovateľ si nesplnil svoje povinnosti zo zákona o povinnom zmluvnom poistení a odmietol dobrovoľne plniť nároky žalobcov, ide o konanie v rozpore s ust. § 813 a § 814, ktoré upravujú prechod práva poisteného proti inému na náhradu škody spôsobenú poistnou udalosťou. Ide o zákonný prechod práva. Rovnako tak súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil začiatok behu premlčacej doby, na ktorú súd aplikoval ust. § 101 Občianskeho zákonníka namiesto ust. § 104 OZ. Žalovaný ako poisťovateľ odmieta dobrovoľne plniť nároky poškodených napriek tomu, že škodca mu riadne oznámil vznik poistnej udalosti a doručil právoplatné a vykonateľné rozsudky súdov Slovenskej republiky.

9. Proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané aj odvolanie zo strany žalobcov v 1. až 4. rade, ktorí namietli existenciu odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP. Poukázali na odôvodnenie rozsudku, podľa ktorého podanie žaloby voči žalovaným v 1. a 2. rade neznamená prerušenie plynutia premlčacej doby vo vzťahu k poisťovateľovi s tým, že opačný záver vyplýva z rozhodnutia NS SR sp. zn. 7 Cdo 252/2021. Uviedli, že v bode 26 predmetného rozhodnutia v identickej veci je uvedené, že nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do súkromného a rodinného života pri dopravnej nehode je nárokom hradeným z povinného zmluvného poistenia, kedy podľa § 104 OZ začína plynúť premlčacia doba rok po poistnej udalosti. Z uvedeného vyplýva, že pri nároku na uplatnenie nemajetkovej ujmy vo vzťahu k premlčaniu je daná aplikácia ust. § 104 OZ. Pri poistných nárokoch je premlčacia doba štvorročná, nakoľko začína plynúť rok po poistnej udalosti, čo v danom prípade bolo 26.09.2012 a táto doba uplynula 26.09.2016. Z uvedeného je zrejmé, že žalobcovia svoj nárok uplatnili riadne a včas a tento nie je premlčaný a zároveň by uplatnenie takéhoto inštitútu ta premlčania bolo v danom prípade v rozpore s princípom dobrých mravov. V danom prípade by súd mal odoprieť právo uplatniť námietku premlčania.

10. Podaním zo dňa 27.07.2023 žalobcovia v 1. až 4. rade k odvolaniu žalovaného, ako aj žalobcov v 5. až 7. rade uviedli, že sa stotožňujú s odvolaním žalobcov v 5. až 7. rade a zároveň vo vzťahu k odvolaniu žalovaného s týmto nesúhlasia. Žalobcovia v 1. až 4. rade poukázali na dôvody, ktoré uviedol súd prvej inštancie v bodoch 28 až 30 svojho odôvodnenia. V danom prípade sú dôvody hodné osobitného zreteľa, nakoľko toto ustanovenie slúži na odstránenie neprimeranej tvrdosti zákona a vyjadruje princíp spravodlivosti, kedy je nutné zohľadniť osobitosti každého jednotlivého súdneho sporu v komplikovaných životných situáciách. Práve rozhodnutie súdu prvej inštancie vo vzťahu k trovám konania zohľadňuje všetky atribúty prejednávanej veci.

11. Žalovaný vo svojom stanovisku k odvolaniu žalobcov uviedol, že nie je možné súhlasiť s názorom žalobcov o plynutí premlčacej doby. Žalovaný uviedol, že dovolací súd vo svojom rozhodnutí zo dňa 30.11.2022 jednoznačne uviedol, že pre začiatok plynutia premlčacej doby je nutné vychádzať z ust. § 101 OZ. Vo svojom rozhodnutí nevyslovil právny názor o potrebe aplikácie § 104 OZ. Žalovaný poukázal na to, že rozhodnutie Najvyššieho súdu SR bolo vydané po rozhodnutí vo veci 7 Cdo 252/2021, na ktoré poukazujú žalobcovia. V tejto veci bolo zrušené rozhodnutie súdu, pričom v zmysle § 455 CSP je súd prvej inštancie viazaný vysloveným právnym názorom dovolacieho súdu.

12. Pokiaľ sa týka aplikácii § 3 Občianskeho zákonníka, na prejednávanú vec v odvolaní žalobcov nevyplýva v čom spočíva nesprávnosť rozhodnutia súdu v tejto veci. Žalobcovia v 5. a 6. rade uvádzajú, že v danom prípade ide o nárok podľa § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka, teda prechod práva na náhradu škody z poisteného na poistiteľa, čo však je novým tvrdením žalobcov, ktoré podľa § 366 CSP nie je prípustné. V každom prípade však táto právna konštrukcia nemá súvis s prejednávanou vecou. Odvolacie námietky žalobcuv 7. rade sú rovnako nedôvodné, nakoľko to, že poškodený má nárok voči

poisťovateľovi aj voči škodcovi neznamená, že ide o solidárnu zodpovednosť, pretože toto nevyplýva z právneho predpisu ani z ďalších dôvodov uvedených v § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Naopak jedná sa o samostatné nároky, kde je solidarita vylúčená. Ani ostatné odvolacie námietky žalobcov nie sú relevantné.

13. Podaním zo dňa 18.09.2023 žalobcovia v 1. až 4. rade vo svojom vyjadrení k podaniu žalovaného uviedli, že tento len parafrázuje uznesenie Najvyššieho súdu SR a zdôrazňuje, že Najvyšší súd SR rozhodoval neskoršie po rozhodnutí, na ktoré poukazovali vo svojom odvolaní. K uvedenému žalobcovia uviedli, že dovolací súd vo svojich záveroch poukazoval na staršiu judikatúru, než prezentovalo uznesenie sp. zn. 7 Cdo 25 2/2021. Ide o účelové prezentácie judikatúry, ktorá je v rozpore s praxou dovolacieho súdu.

14. Ďalšie vyjadrenia sporových strán v odvolacom konaní predložené neboli.

15. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) v zmysle zásad uvedených v § 470 ods. 1 a 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal rozsudok v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke, najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolania žalobcov sú dôvodné.

16. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

17. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

18. Odvolací dôvod, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods.1 písm. d) CSP) odvolací súd zo spisu nezistil, pričom odvolatelia na žiadnu konkrétnu vadu ani nepoukazovali. Tento odvolací dôvod dopadá na akékoľvek pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod ostatné odvolacie dôvody, avšak len za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

19. Odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. f) CSP sa týka chyby v zisťovaní skutkového stavu veci súdom prvej inštancie spočívajúcej v tom, že skutkové zistenie, ktoré bolo podkladom pre jeho rozhodnutie je nesprávne, to znamená, že musí ísť o skutkové zistenie, na základe ktorého vec posúdil po právnej stránke a ktoré je nesprávne v tom zmysle, že nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom medzi chybami skutkového zistenia a chybami právneho posúdenia je úzka vzájomná súvislosť, keďže príčinou nesprávnych (v zmysle nedostatočných) skutkových zistení môže byť chybný právny názor, v dôsledku ktorého zisťoval iné skutočnosti, príp. zisteným skutočnostiam. Skutkové zistenie nezodpovedá vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 ods. CSP. Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.), a to vzhľadom na to, že buď vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán sporu nevyplynuli, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú i také skutkové zistenia, ktoré založil na chybnom hodnotení dôkazov. Ide o situáciu, keď je logický rozpor v hodnotení dôkazov (v úsudku medzi porovnávanými skutočnosťami), príp. poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán sporu alebo ktoré vyšli najavo inak, z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti, alebo keď výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť

zistené spôsobom vyplývajúcim z § 185-§ 211 CSP. Pri hodnotení dôkazov je potrebné zohľadniť aj iné okolnosti, ako sú vzájomná nadväznosť, súlad alebo rozpor medzi skutočnosťami, ktoré z vykonaného dôkazu vyplývajú a pod. Skutkové zistenie ako výsledok hodnotenia dôkazov nemôže byť zásadne správne, ak hodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie nezodpovedá § 191 ods.1 CSP, lebo hodnotil každý dôkaz len jednotlivo a nie aj v ich vzájomnej súvislosti. Skutkové zistenie nie je správne ani vtedy, ak medzi vykonaným dôkazom (jeho obsahom) a z neho vyvodeným (čiastkovým) skutkovým záverom je zrejmý nesúlad.

20. V danom prípade odvolací súd po oboznámení sa so spisovým materiálom dospel k záveru, že všetky skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil sú správne a majú oporu vo vykonanom dokazovaní a v konaní súdu prvej inštancie nebol zistený žiaden z vyššie uvedených dôvodov preukazujúci nesprávne zistenie skutkového stavu.

21. K námietke o nesprávnom právnom posúdení § 365 ods.1 písm. h) CSP odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Táto odvolacia námietka bola naplnená.

22. Odvolací súd aj po zrušení veci dovolacím súdom po preštudovaní aktuálnej rozhodovacej praxe vyšších súdnych autorít dospel k záveru, že v tejto došlo k podstatnej zmene v súvislosti s posúdením začatia plynutia premlčacej doby pri nárokoch pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy. Táto skutočnosť je spôsobilá privodiť záver, že v tejto veci nemožno rešpektovať záver dovolacieho súdu naznačený v zrušujúcom uznesení o začatí plynutia premlčacej doby. To, že takýto postup je súladný s ustanoveniami CSP vyplýva aj z nižšie citovaného komentára k CSP.
„Iba vo výnimočných prípadoch sa princíp viazanosti právnym názorom odvolacieho súdu nemusí uplatniť. Pôjde najmä o situáciu, ak v dôsledku zmeny skutkových zistení, z ktorých vychádzal odvolací súd, už jeho právny názor nie je možné rešpektovať, pretože je napríklad potrebné aplikovať inú právnu normu. Vo vzťahu k zistenému skutkovému stavu sa pripúšťa odchýlenie od záväzného právneho názoru aj vtedy, keď došlo v inom konaní k odlišnému vyriešeniu prejudiciálnej otázky, z ktorej odvolací súd vychádzal. Ďalším dôvodom, ktorým sa môže odôvodniť nerešpektovanie právneho názoru súdu vyššej inštancie, je zmena právnej úpravy, ku ktorej došlo po zrušení rozhodnutia. Odklon od kasačného právneho názoru môže napokon byť ovplyvnený aj podstatnou zmenou rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít po rozhodnutí odvolacieho súdu. V tejto súvislosti vyslovil ústavný súd záver o relatívnosti kasačnej viazanosti právnym názorom odvolacieho súdu v prípade, keď odvolací súd svoj právny názor oprel o závery rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré bolo následne zrušené ústavným súdom.
Akýkoľvek odklon od záväzného právneho názoru vysloveného odvolacím súdom je nevyhnutné dôkladne odôvodniť (analógia s § 220 ods. 3). Jeho bezdôvodné nerešpektovanie môže byť posudzované ako svojvôľa so všetkými právnymi následkami.“
(DUDITŠ, Ladislav. § 391 [Postup po zrušení rozhodnutia]. In: ŠTEVČEK, Marek, FICOVÁ, Svetlana, BARICOVÁ, Jana, MESIARKINOVÁ, Soňa, BAJÁNKOVÁ, Jana, TOMAŠOVIČ, Marek a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1478, marg. č. 2.)

23. K uvedenej otázke zaujal postoj aj Ústavný súd SR, ktorý vyslovil, že v konaní pred súdom prvej inštancie po vrátení veci odvolacím súdom je ústavne udržateľným taký postup, v dôsledku ktorého precedenčná záväznosť neskorších rozhodnutí predstavujúcich novovytvorenú ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít predchádza konkrétnej kasačnej viazanosti právnym názorom odvolacieho súdu v zmysle § 391 ods. 2 Civilného sporového poriadku. (Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 232/2022 z 3. mája 2022.

24. Naviac odvolací súd dodáva, že NS SR vo svojom rozhodnutí z 30.11.2022 pri posúdení otázky premlčania riešil prioritne problematiku spočívania premlčacej doby počas trvania trestného stíhania a nie otázku aplikácie § 104 OZ.

25. V Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 2/2022 pod č. 3 bolo publikované rozhodnutie, ktoré riešilo rovnakú právnu otázku, ktorá bola posudzovaná aj v tomto spore a to premlčanie vo vzťahu k poisťovacej spoločnosti pri nárokoch pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy.

26. „Právo na náhradu nemajetkovej ujmy zásahom do súkromného a rodinného života (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka) vzniknutej usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode motorovým vozidlom je nárokom hradeným z povinného zmluvného poistenia podľa zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Premlčacia doba na jeho uplatnenie začína plynúť rok po poistnej udalosti (§ 104 Občianskeho zákonníka). (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2022, sp. zn. 7 Cdo 252/2021) Rozhodnutia vo veciach občianskoprávnych Zbierka stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 2/2022 č.3“

27. Odvolací súd považuje odvolacie námietky žalobcov k otázke premlčania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v danom prípade za relevantné. Odvolací súd poukazuje k právnej otázke premlčania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode na rozhodnutie NS SR sp. zn. 7Cdo/252/2021 z 31.marca 2022, publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu SR 2/2022 pod č. 3. Predmetnú otázku rovnako posúdil Najvyšší súd SR aj v rozhodnutiach sp. zn. 1Cdo 113/2022 a 1Cdo 218/2021 zo dňa 27.06.2023.

28. Nakoľko k dopravnej nehode, pri ktorej došlo k úmrtiu príbuzných žalobcov, došlo dňa 25.09.2012 a žaloba voči poisťovni bola podaná na súde 07.07.2016, nárok žalobcov premlčaný nie je. Premlčacia doba začala plynúť dňa 26.09.2012 a uplynula 26.09.2016. Z tohto dôvodu odvolací súd pri nezmenenom skutkovom stave odlišne právne posúdil otázku námietky premlčania vznesenú žalovaným. Skutkový stav ustálený súdom prvej inštancie, teda, že k úmrtiu príbuzných žalobcov došlo 25.09.2012 a od tejto skutočnosti odvíjajú žalobcovia svoje nároky na náhradu nemajetkovej ujmy nebol stranami sporu namietaný. Rovnako tak žalovaný mal možnosť sa, v rámci vyjadrenia k odvolaniu, vyjadriť k uplatneniu § 104 OZ ohľadom začatia plynutia premlčacej doby.

29. Postupom podľa ust. § 388 CSP, preto odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil, nakoľko neboli splnené podmienky pre jeho potvrdenie, ani pre jeho zrušenie. V danej veci súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav, ktorý však nebol správne právne posúdený, čo však nie je dôvod na nariadenie pojednávania a vykonávanie dokazovania na odvolacom súde (a contrario, § 384 ods. 1 CSP).

30. Právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie veci nemožno preto vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu. V danej veci došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu zo strany súdu prvej inštancie a to nesprávnou aplikáciou začatia plynutia premlčacej doby a to s prihliadnutím na rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu SR 2/2022 č.3.

31. O tom, či je potrebné vo veci zopakovať alebo doplniť dokazovanie, rozhoduje odvolací súd. Keďže v danom prípade sa odvolací súd stotožnil so zisteným skutkovým stavom súdom prvej inštancie, nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania v danej veci nevyžadoval dôležitý verejný záujem (existencia dôležitého verejného záujmu je dôvodom na nariadenie pojednávania len vtedy, ak by otázky, ktoré sú predmetom konania, mohli mať širší spoločenský dopad a ak by ochrana práv a právom chránených záujmov sporových strán mohla byť významná i pre iné subjekty, o ktorý prípad v preskúmavanej veci nešlo). (porovnaj Uznesenie NS SR sp. zn. 9Cdo 141/2021 z 20.04.2023)

32. Ohľadom výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy odvolací súd opakuje dôvody uvedené v jeho rozhodnutí z 24.11.2020, kde uviedol:

33. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

34. Podľa § 13 ods. 2 OZ, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

35. Podľa § 13 ods. 3 OZ, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

36. Osobnostné práva a právo na ich ochranu predstavujú základné piliere súkromnoprávnej úpravy. Ochrana osobnosti prislúcha každej fyzickej osobe, pričom predmetom ochrany je osobnosť človeka vo svojej celistvosti ako nehmotný statok. Ide o absolútne právo fyzickej osoby, ktoré pôsobí proti všetkým. Jeho obsahom je zákaz akéhokoľvek zásahu, ktorý bol spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo porušenie práv, ktoré sú demonštratívne uvedené v § 11 Občianskeho zákonníka. Túto ochranu zákon zabezpečuje v plnom rozsahu aj vtedy, ak sú zasiahnuté len jednotlivé zložky osobnosti. V občianskom práve platí zásada, že ohrozenie resp. porušenie čo i len jednej stránky osobnosti človeka je ohrozením alebo porušením jeho osobnosti ako celku. Dôsledkom každého neoprávneného zásahu do práv chránených v § 11 Občianskeho zákonníka je určitá ujma. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vždy v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať takú ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú, pričom nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase vnímala aj každá iná fyzická osoba.

37. Osoby podľa § 15 Občianskeho zákonníka môžu na súde s úspechom uplatňovať aj právo na peňažné zadosťučinenie, a to ako jeden z prostriedkov ochrany osobnosti zomretej fyzickej osoby.

38. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, porušením práva na život jednej z nich môže dôjsť k neoprávnenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Právo na súkromie totiž zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami, najmä v citovej oblasti tak, aby fyzická osoba mohla rozvíjať a napĺňať vlastnú osobnosť. Protiprávne porušenie týchto vzťahov zo strany iného predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život. Podmienky pre vznik tohto sú splnené vo všetkých prípadoch neoprávnených zásahov do osobnostných práv, kedy sa zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka nejaví ako postačujúce.

39. Odvolací súd nemá pochybnosti o tom, že smrť synov resp. súrodencov žalobcov spôsobila vážny zásah do ich súkromného a rodinného života. Ich smrťou stratili sociálne, morálne, ako aj citové puto vytvorené medzi nimi. Protiprávnym konaním žalovaného v 1.rade došlo k nenávratnému zničeniu väzieb rodinného života žalobcov. Následky zásahu nie je možné odstrániť len morálnou satisfakciou, pretože žiadna by nepostačovala na primerané zadosťučinenie a zmiernenie ich ujmy. Ak medzi fyzickými osobami existujú citové, sociálne a morálne vzťahy, ktoré sa vytvorili v ich súkromnom a rodinnom živote, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie inej z nich. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi, resp. účastníkom vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať citové potreby, čiže nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová emocionálna ujma. Ak dôjde k smrti ktoréhokoľvek z členov rodinného vzťahu pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou. Vychádzajúc aj z ustálenej rozhodovacej praxe NS SR (napr. 5Cdo/265/2009, 2Cdo/194/2011) súčasťou práva na ochranu súkromia je aj rodinný život spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami a konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny, je konaním nesúcim znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby spôsobenej protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby zakladá právo domáhať sa ochrany osobností podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti.

40. K porušeniu práva na ochranu osobnosti žalobcov, a to práva na ochranu súkromia a rodinného života došlo v dôsledku protiprávneho konania žalovaného v 1.rade, pričom zodpovednosť žalovaných v 2. a 3.rade vyplýva z postavenia prevádzkovateľa motorového vozidla a jeho poisťovateľa. Nečakaným úmrtím poškodených došlo k závažnému zásahu do osobnostných práv žalobcov, pričom následok zásahu je nezvratný. Pri úmrtí nemôže žiadne zadosťučinenie odčiniť vzniknutú ujmu, ktorá má absolútny charakter. Rodinné väzby žalobcov s poškodenými boli neoprávneným zásahom definitívne ukončené. Došlo k mimoriadne citlivému zásahu do emocionálnej sféry rodičov a súrodencov, ktorí spolu s poškodenými tvorili plnohodnotnú fungujúcu rodinu. Títo dávali zmysel ich životu a ich smrťou žalobcovia stratili akúkoľvek možnosť naďalej byť súčasťou všetkých bežných či výnimočných situácií v ich životoch. Žalobcovia stratili možnosť viesť s nimi riadny rodinný život, sú ochudobnení o sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov, natrvalo a nenapraviteľne prišli o možnosť budovať a rozvíjať s nimi a prípadne ich partnermi či deťmi /potencionálnymi vnúčatami/ vzájomný vzťah. Táto udalosť zanechala v živote žalobcov trvalé následky, ktoré možno len ťažko akýmkoľvek možným spôsobom úplne odstrániť.

41. Základnými kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti sú závažnosť vzniknutej ujmy ako i okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (ktoré môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila). V dôsledku neoprávneného zásahu žalovaného v 1.rade došlo v danom prípade k násilnému pretrhnutiu rodinných a citových väzieb vyplývajúcich predovšetkým z intenzity vzťahu s poškodenými. Táto intenzita je daná už tým, že žalobcovia ako rodičia či súrodenci okrem psychickej bolesti, ktorá v prípade straty veľmi blízkeho človeka je vnímaná ako neznesiteľná, fyzicky obmedzujúca aktivity pozostalého, často vyžadujú odbornú pomoc v dôsledku duševného ochorenia, sú zasiahnutí stratou blízkej osoby, ktorej nezastupiteľným poslaním bolo upevňovanie a pozitívne rozvíjanie citových vzťahov rodinnej spolupatričnosti, odovzdávanie materinskej lásky i výchovného poslania. Ich absencia sa negatívne prejavila nielen vo sfére osobnostného prežívania, ale významným spôsobom ovplyvnila celý budúci život žalobcov. Strata člena rodiny vo veľmi mladom veku predstavuje nenávratnú deštrukciu medziľudských väzieb vytvárajúcich základ rodinného života. Následkom toho je zmena plne fungujúcej rodiny na neúplnú rodinu, navždy strádajúcu v jednotlivých oblastiach rodinného života, ovplyvňujúcu tiež sebarealizáciu pozostalých členov rodiny.
42. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaním správne prijal právny záver, že konaním žalovaného v 1.rade došlo k usmrteniu synov resp. súrodencov žalobcov, čím nastal nereparovateľný následok a žalobcovia stratili akúkoľvek možnosť rozvíjať a napĺňať svoj vzťah k nim a uspokojovať tak aj svoje vlastné citové potreby.

43. Pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je potrebné brať do úvahy hlavne závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Smrť ako absolútna a nenahraditeľná strata predstavuje sama o sebe závažný zásah do práva na ochranu osobnosti, pričom spôsobuje ťažké psychické rozpoloženie a v prípade fungujúcej rodiny má za následok dlhotrvajúcu nemožnosť vyrovnať sa so stratou blízkeho človeka napriek plynutiu času. Bez akýchkoľvek pochybností smrť poškodených bola pre žalobcov traumatizujúca udalosť. Každý človek je jedinečná a neopakovateľná bytosť. Hodnota ľudského života je nevyčísliteľná v peniazoch. Následky protiprávneho konania v danom prípade preto nebolo možné odstrániť morálnou satisfakciou, bolo potrebné prihliadať na intenzitu, rozsah a trvanie zásahu pri zohľadnení vzťahu žalobcov k poškodeným.

44. Odvolací súd po preskúmaní obsahu vykonaných dôkazov súdom prvej inštancie má za to, že skutkový stav veci po vykonanom dokazovaní je dostatočný a zrejmý, niet pochýb o tom, že žalobcovia intenzívne pociťujú stratu blízkej osoby, strádajú, zmenil sa im osobný, citový, rodinný život. Žalobcovia dostatočným spôsobom v rámci svojho výsluchu preukázali, aký negatívny vplyv mala smrť synov, respektíve súrodencov na ich život, žalobcovia vo väčšej či menšej miere trpia posttraumatickou stresovou poruchou, čo potvrdzujú vykonané dôkazy. Svedkovia vypočutí v konaní potvrdili intenzívnu zmenu v živote žalobcov po smrti poškodených. Niet pochýb, že boli preukázané silné sociálne, morálne, kultúrne, citové putá vytvorené v rámci súkromného a rodinného života žalobcov. Protiprávnym konaním žalovaného v 1.rade došlo k nenávratnej deštrukcii týchto medziľudských väzieb. Náš právny poriadok neobsahuje vyčíslenie „nemajetkovej ujmy pri strate ľudského života“, príbuzní majú zákonný nárok na jednorazové odškodnenie. Závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo,

sú v zmysle ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka určujúce pre stanovenie výšky náhrady súdom. Určenie tejto náhrady, ale nemôže byť svojvoľné a ničím neobmedzené.

45. Pri stanovení výšky finančného zadosťučinenia za vzniknutú majetkovú ujmu sú vodiacimi parametrami proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom pri priznaní výšky odškodnenia tak, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie. Na druhej strane pri zachovaní proporcionality výšky peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom na neprípustné obohacovanie a pôsobiť na škodcov likvidačne.

46. Priznanie nemajetkovej ujmy nie je reparáciou. Je nespochybniteľné, že žiadna priznaná suma nenahradí žalobcom ich blízkych príbuzných, no môže zmierniť následky vzniknutej nemajetkovej ujmy. Žalobcovia budú stratu pociťovať po celý život, zároveň súd prihliadol aj na osobu žalovaného v 1.rade, ktorý spáchal trestný čin, ale v čase usmrtenia bol vo veku blízkom mladistvému, svoje konanie oľutoval / č.l. 16 -17 spisu/. Bol trestne zodpovedný a bol mu uložený aj nepodmienečný trest vo výmere 7 rokov a tri mesiace a doživotný zákaz vedenia motorových vozidiel. Táto udalosť podstatne negatívne zmenila aj život žalovaného v 1.rade. Preto vzhľadom na majetkové pomery žalovaných, ako aj na vzťahy, ktoré medzi žalovaným v 1. rade a poškodenými pretrvávali do dňa nešťastnej udalosti, odvolací súd je toho názoru, že žalobcom priznaná nemajetková ujma je primeraná (po jej zvýšení odvolacím súdom).

47. V danej veci bola správne súdom prvej inštancie posúdená otázka spoluzavinenia poškodených pri smrteľnej dopravnej nehode, kedy nepochybne títo potom čo spoločne požívali alkoholické nápoje spolu so žalovaným v 1. rade nastúpili do motorového vozidla a vykonali jazdu, pri ktorej došlo k dopravnej nehode s fatálnymi následkami. Ako vyplýva z rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Cdo 250/2018 zo dňa 17.07.2019 ako aj rozhodnutia vydaného pod sp.zn. 4Cdo 38/2007 je zrejmé, že Najvyšší súd Slovenskej republiky riešil otázku spoluviny poškodeného, teda účastníka dopravnej nehody a v oboch týchto rozhodnutiach Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že je nutné prihliadnuť na spoluzavinenie poškodeného, teda v tomto prípade osôb, smrťou ktorých uplatňovali žalobcovia náhradu nemajetkovej ujmy, a to v zmysle § 441 Občianskeho zákonníka. Správne preto súd prvej inštancie pristúpil k redukcii priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy tak, ako to vyplýva z bodu 66 odôvodnenia. Odvolací súd má za to, že nie nutnosťou zo strany súdu pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy percentuálnym spôsobom vypočítať spoluzavinenie poškodeného práve v takomto špecifickom prípade akým je určenie výšky peňažnej náhrady, ktorá nepochybne je predmetom úvahy súdu, no nepochybne súd prvej inštancie túto skutočnosť bral do úvahy a táto skutočnosť mala vplyv na výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. V každom prípade podľa názoru odvolacieho súdu je nutné ustáliť výšku spoluzavinenia poškodených v rozsahu cca 33%, nakoľko je nepochybné, že pre rozumne zmýšľajúceho človeka je obrovským rizikom to, aby nastúpil do vozidla, o ktorom vie, že vodič pred jazdou požil alkoholické nápoje, pričom táto miera rizika podľa názoru odvolacieho súdu je v danom prípade neakceptovateľná, hlavne s poukazom na skutočnosť, že žalovaný v 1. rade požíval alkoholické nápoje pred nehodou spolu s poškodenými z tejto dopravnej nehody. Takéto konanie by prípadne bolo akceptovateľné len v prípade, že by nenastúpením do motorového vozidla, ktoré má viesť osoba pod vplyvom alkoholu mohla hroziť omnoho závažnejšia ujma, teda to, že by došlo k nejakému náhlemu poškodeniu zdravia a je nutné bezodkladne zabezpečiť lekársku starostlivosť, ktorá nie je iným spôsobom dostihnuteľná, no v tomto prípade nešlo o takúto extrémnu situáciu, a preto je nepochybné, že konanie poškodených sa spolupodieľalo na vzniku týchto fatálnych následkov bez ohľadu na to, že k dopravnej nehode došlo v dôsledku neprimeranej rýchlosti, ktorou viedol motorové vozidlo žalovaný v 1. rade. Nepochybne však k tomuto konaniu došlo na základe precenenia jeho jazdeckých schopností spôsobeného práve vplyvom alkoholu, čo je všeobecne známou skutočnosťou.

48. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Preto súd prihliadol okrem závažnosti vzniknutej ujmy na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo aj k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, tiež požiadavku nezneužívania tohto právneho prostriedku. Vodiacimi parametrami proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie. Na druhej strane pri zachovaní proporcionality, výška relutárnej (peňažnej) satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu. Pri výške priznaného finančného zadosťučinenia súd prvej inštancie zohľadňoval závažnosť vzniknutej ujmy na strane žalobcov, teda trvalú citovú traumu,

ale aj okolnosti na strane žalovaných, spoluzavinenie poškodených a priznal žalobcom v pozícii rodičov a v pozícii súrodencov rozdielnu náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 7.500,- resp. 2.000,- eur. Výška priznanej nemajetkovej ujmy pre príbuzných, a to rodičov a súrodencov bola riešená aj v iných prípadoch v konaní pred Krajským súdom v Prešove, či inými súdmi, pričom odvolací súd dospel k záveru, že vychádzajúc z rozhodovacej činnosti Krajského súdu Prešov a záveru, ktorý bol vyslovený v konaní vedenom na Krajskom súde v Prešove pod sp.zn. 3Co 3/2020, respektíve v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp.zn. 7Cdo 154/2018 je dané odškodnenie pre rodiča usmrtenej osoby vo forme nemajetkovej ujmy vo výške 15.000,- eur a pre súrodencov vo výške 5.000,- eur primeraným. Odvolací súd preto považoval za dôvodné v zmysle § 388 CSP zmeniť rozsudok tak, že je dôvodné zaviazať žalovaného zaplatiť žalobcom v 1., 2., 5. a 6. rade každému po 10.000,- eur a ostatným žalobcom v pozícií súrodencov každému po 3.300,- eur, nakoľko podľa úvahy odvolacieho súdu táto suma zodpovedá odškodneniu pri obdobných prípadoch. S poukazom na vyššie uvedené spoluzavinenie poškodených z dopravnej nehody, ktoré ustálil odvolací súd v rozsahu cca 33%, teda 1/3, je dôvodné priznať žalobcom nárok na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy tak ako je uvedená vyššie.

49. Pokiaľ sa týka výšky priznanej nemajetkovej ujmy tak po zohľadnení tejto skutočnosti ohľadom spoluzavinenia poškodených je možné dospieť k záveru, že bez spoluzavinenia poškodených by odvolacím súdom priznaná výška nemajetkovej ujmy predstavovala sumu cca po 15.000,- eur u rodičov poškodených a u ostatných žalobcov sumu cca 5.000,- eur. Táto výška nemajetkovej pri porovnaní rozhodnutí súdov Slovenskej republiky je predvídateľná a odzrkadľuje aktuálnu rozhodovaciu činnosť súdov Slovenskej republiky v oblasti rozhodnutí pri priznaní nemajetkových újm pozostalým obetí z dopravných nehôd. V prípade ako bol tento, kedy sa jednalo o funkčné rodiny, ktoré pred dopravnou nehodou boli charakterizované dobrými vzťahmi medzi jej jednotlivými členmi. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti preto považoval odvolací súd za právne dôvodné potvrdiť napadnutý rozsudok v prevyšujúcej zamietavej časti.

50. Vzhľadom na skutočnosť, že v pôvodnom konaní boli pôvodne označení žalovaní v 1. až 3. rade zaviazaní na zaplatenie škody spoločne a nerozdielne, platí tento spôsob ich záväzku aj rozhodnutí v tejto veci, čo je vyjadrené aj vo výrokovej časti tohto rozsudku.

51. Túto skutočnosť uvádza odvolací súd z dôvodu odstránenia prípadných výkladových problémov pri vykonávaní rozsudku.

52. O trovách konania na súde prvej inštancie odvolací súd rozhodol postupom podľa § 396 ods. 2 CSP s poukazom na skutočnosť, že pri konaní o takomto nároku závisí rozhodnutie od úvahy súdu, preto nemožno aplikovať zásadu úspechu a neúspechu v konaní pre takéto nároky. Je dôvodné, aby bol priznaný plný nárok na náhradu trov konania, ktorého výška bude počítaná z prisúdenej sumy, nie zo sumy žalovanej.

53. „Civilný sporový poriadok nemá ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 OSP, ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k § 142 ods. 2 OSP (k tomu napr. nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 142/2014). Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy nová právna úprava už neobsahuje tri špeciálne skutkové podstaty (§ 142 ods. 1, 2 a 3 OSP), ale len dve (§ 255 ods. 1, 2 CSP). Na prvom mieste je zásada úspechu a v prípadoch, keď mala strana sporu vo veci úspech len čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods. 2 CSP (pomer úspechu).

Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti.

Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tomto prípade treba rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce (pozri k tomu napr. nález Ústavného súdu ČR, III. ÚS 170/99). Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté.

Vhodným riešením potom bude, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy (nie zo sumy žalovanej). Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej

sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“ (§ 255 CSP), keďže ten, ako je uvedené vyššie, sa skúma čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku. (BARICOVÁ, Jana. § 255 [Náhrada trov podľa úspechu]. In: ŠTEVČEK, Marek, FICOVÁ, Svetlana, BARICOVÁ, Jana, MESIARKINOVÁ, Soňa, BAJÁNKOVÁ, Jana, TOMAŠOVIČ, Marek. Civilný sporový poriadok. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 923. ISBN: 978-80-7400-629-6.)”

54. Postupom podľa § 396 ods. 2 CSP, odvolací súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie tak, že úspešným žalobcom v 1. až 7. rade v konaní priznal nárok na náhradu trov konania proti neúspešnému žalovanému v rozsahu 100% podľa § 255 ods.1 CSP.

55. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešným žalobcom v 1. až 7. rade v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti neúspešnému žalovanému v rozsahu 100 %. O výške priznanej náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 2 CSP).

56. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).
Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci(§ 160 ods. 2 CSP).
Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).
Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).
V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).